

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Éves árra	10 kor.
Hegyedévre	4 "
Helyben kassza bérbe:	
Éves árra	20 kor.
Hegyedévre	8 "
Videkre postán szállítva:	
Éves árra	24 kor.
Hegyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétjé és
kanev utáni napok kivételével.Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.A szerkesztőség kóriratok visszatérítését
vagy megőrsítését nem vállalja.Előfizetések é. hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 5 fillér.

NAGYVÁRAD, október 19.

A szegény paragrafus eltörlése.

Mikor büszkén emlegetjük a magyar törvénytárat, nem lehet elfelednünk, hogy azok közt a hatalmas és büszke alkotások közt, a melyeket egy ezredéven át a magyar hazafiság és jogtudomány összehalmozott, található itt-ott szegényparagrafus is.

Haj Rákóczi, haj Bercsenyi . . . a régi nóta keserű hangjainál ezerszerre keservebb az az ömledés és az a vak gyűlölet, a melylyel a győztes labancok a kuruc bősöknek neveit sárba tiporták. A csatában megcsufolták ő kigyelnüket a rongyos kurucok, most visszaadták a kölcsönt a békében és a Pálffy grófok, Koháriak száműzték azokat, a kiknek nevétől csak remegni tanultak. Haj gróf Pálffy, haj Koháry . . . magyarok voltak ezek is.

Meghozták a szegényparagrafust, mely számúzi Magyarország vezérő és Erdély választott fejedelmét, II. Rákóczi Ferencet és bujdosó társait Néhány száz magyartól fosztották meg a magyar hazát, azoktól, akik a nemesek közt is a legnemesebbek voltak. Megbélyegezni akarták a hősöket és megbélyegezték magukat.

Annál szegényletesebb volt ez a törvény, mert ugyanakkor özönével veszik

fel magyarokul az idegeneket, a kik a kurucok előtt annyiszor hátráltak. Címet kellett keresni, hogy a kuruc urak elkobzott vagyonát elosztogathassa nem magyaroknak, olyanoknak, akik ugyan a magyar eszmékért kis ujjukat sem mozdítanák meg. Akkor vették a magyar nemesek soraiba Rákóczi helyébe a kegyetlen és gyáva Heister Szigbert grófot, Bercsenyi helyébe a volt Rákóczi-uradalmak megkaparítóját, Schönborn grófot, a kibujdosott magyar nemesség helyett pedig ilyen diszes uj nemeseket találunk: Trautmannsdorf, Turinetti, Hamilton, Wratisláv, Cronsfeid, Renaud, Hochburg, Tollheimb, Fürstenpusch, Schilson, Neffzer, Zenneg, Paumgarten stb. és Campmiller Zachariás Mariophilus András.

Ime, ezek azok a nagy magyarok, a kiknek neveit az 1715-iki diéta érdemesnek találta külön törvényben megörökíteni és magyarokul őket befogadni. Benne van csaknem mindenféle náció . . . a száműzöttek pedig egytől-egyig magyarok. Rákóczi honáruló, ellenben kitünő magyar hazafi Campmiller Zachariás Mariophilus András.

A tény maga is fellázító. Még inkább az a mód, ahogyan azt elkövezték. Emlékezet okáért iktassuk ide az 1715. évi 49. törvénycikket, ezt a szegényparagrafust.

»Ambár a legujabb lázadás tejeit, Rákóczit és Bercsenyit s bármely rangú és rendű pártfeleiket a szatmári megegyezés előtt összesen

és egyenként országgyűlésileg száműzték s ilyenekül mondták és jelentették ki,

2. §. Mivel mégis a kitzűzött határidőre s következőleg a bünbocsánat és kegyelem elfogadására maga Rákóczi és Bercsenyi s némely mások is vissza nem jöttek, sőt a szörnyű felségsértés ki sem mondható bünében mostanig is makacsul megmaradtak, ezért mindazokat, kik a fent jelzett határidőre meg nem jelentek vagy a fentebbi módon vissza nem jöttek s így jelenleg is távol vannak, előbb nevezett főnökeikkel s vezéreikkel együtt mint törvényes királyuknak s a hazának nyilvános ellenségeit és mint árulókat s az igaz szabadság felforgatóit a jelen határozat erejével egyenként és összesen törvényesen száműzötteknek s az érdemeit törvényes büntetés rájuk szabása végett mindenütt üldözendőknek és elfogatandóknak, összes ingó és ingatlan javaikat pedig a kir. kincstár részére elkobzandóknak nyilvánítják és jelentik ki.

3. §. A kikkel való minden érintkezést s közlekedést az ország lakóknak összesen és egyenként, felségsértés büntetése alatt egyszerűen és kereken eltiltják.

De ez még nem volt elég. A 7-ik és 9. tvcikk a felségsértés büntetését szigorítja. Intő szózat a messze bujdosóknak, nehogy valamikor szívük sóvárgása, könnyüknek hullása visszavezesse őket abba a hazába, mely megfosztotta őket becsületüktől és vagyonuktól is.

Hanem azért megszólalt ennek az országgyűlésnek is a lelkiismerete. Kiszérteteket láttak. Az ónodi, egri, szécsényi országgyűlések végzéseit ott éltek a nép szívébe beírva s ezek a törvények arra tanítottak, hogy Magyarország vezérő fejedelme II. Rákóczi Fe-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Három erkély.

Irta: Black Pál.

Vasárnap.

Nyolc nap óta lakom új lakásomban, melynek ablakából az éppen átellenben levő három erkélyre nyílik kilátás. Ha íróasztalomról föltekintek, ott látom magam előtt mind a hármát, s akarva nem akarva, bele kell ártanom magamat a titkaikba.

En természetesen nem tudom, hogy kik laknak azokban a szobákban, amelyekből azok az erkélyek nyílnak. Sejtelmem sincs róla, miféle emberek azok, akiket szándékom el'énére annyiszor látok egymással beszélgetni, mikor azt hiszik, hogy senki sem látja őket: de ezek az indiskrét erkélyek oly hangosan, oly világosan, annyira minden tartózkodás nélkül beszélnek, hogy csak akkor nem érteném meg a nyelvüket, ha vak volnék és süket.

A második emeleten fiatal házaspár lakik. Bár a férfi már tul van az első virágzás korán, de még mindig életerős ember; az asszonyka pedig élettől duzzadó bájos, szőke teremtés, aki az ő világos színű, lágyan aláomló házi ruhájában elragadóan fest. Férje rendszerint már korán elmegy hazulról s csak estefelé tér vissza. Akkor aztán megkezdődik az élet az erkélyen: a boldogsággal, szerelemmel teljes élet. Az erkélyt két japán ernyő védi a nap és szél ellen; két kényelmes nádszék is van ott, s

ezek előtt egy kis asztal, amelyen gyümölcs, vagy kávé és likőr, majd cigarettás doboz van elhelyezve. Az asztal fölött groteszk alaku piros papiroslámpa függ, amely esténként titokkal teljes világosságot áraszt maga körül. Istenem, de boldogok lehetnek ezek az emberek! . . . A férfi elnyújtva tekszik a nádszéken. Mel'énye kényelmesen ki van gombolva. Cigarettázik és jóízűen nevet, mikor szép, fiatal felesége olvadékonyan simul hozzá, vagy ölébe ül s cseresznye-ajkaival forró csókokat nyom a szájára.

Egy este kacagás hangját hozta át hozzám a szél, s néhány szót egészen tisztán kivehettem.

— Te kis csacsil — szölt a férfi göngöden — Én kis csacsim!

És olyan jóízűen, olyan meglegedetten, olyan szívből nevetett, ahogy csak egy derék, jó ember nevethet.

Azután elfújták a papiros-lámpában égő gyertyát, s bezárták az erkély ajtaját.

Oh, boldog pár! . . .

Egészen másképp megy a dolog az első emeleten. Ott majdnem egészen be van üvegezve az erkély, s minthogy jóval magasabban lakom, mint annak az erkélynek a tulajdonosa, kényelmesen elleshetem a titkait. Annak az urnak, akié az az erkély mindenestre nagyon betegnek vagy idegesnek kell lenni — s minthogy úgy sem halljal — egy kissé még bolond is lehet. Reggelenkint ki nem jön addig a szobájából, míg föl nem veszi vastag posztóból készült meleg hálókabátját, s nyaka köré vastag

sált nem kerit, amivel aztán bajszatlan arcát egész az orra hegyéig betakarja, még olyankor is, ha a hőmérő harminc fokot mutat — árnyékban! Teljes n kopasz teje úgy fénylik, mint valami óriás kugligolyó. Az üvegfalba illesztett kis ablakon kidugja az orrát — s nincs rá más kifejezés — szimatolja, hogy milyen az idő odakünn. Minthogy pedig szép, napos idő jár, e tekintetben nincs mitől tartania. De — úgy látszik — a vizsgálatai eredményével soha sincs meglegedve, mert még azután tudakolja istenigazában az erkély belső üvegfalára erősített barometertől, hogy milyen időre van kilátás.

Akkor aztán rendesen köhint egyit-kettőt. De nem úgy ám, ahogy más emberfia szokott köhögni, hanem művésziösen, erőltetve, valamenyi hangnemből, s utána rettenetesen krákok. Erre körültekint, szétnéz jobbra is, balra is, majd lefelé és fölfelé is, s összehuzza az erkély függönyeit; de minthogy én — mint már említettem — jóval magasabban lakom, kényelmesen odaláthatok.

Csak azt tudnám, hogy mit csinál ez a fickó! . . . Most egy kis tükröt tesz az asztalra, s az elé könyökölve — mindenféle turcsa arcot vág! Majd a nyelvét nyújtja ki, s azon erőlködik, miközben a fejét félre fordítja, hogy a tükröben az arca élet megláthassa. Most megint az orrát dörzsöli, majd összeráncolja a szemöldökeit s megvakarja a fületét.

Ezt a műveletet minden reggel megismétli: egyik nap úgy, mint a másik nap. Záradékol aztán rámosolyog a tükröben mosolygó kép-

reno, a vitézlő seregek győzelmes fővezére pedig nem Pálffy János, hanem Nagy Bercsényi Miklós. És ime a király által összehívott országgyűlés a király szentesítése mellett a 32. tvcikkben annak rendje és módja szerint ünnepélyesen eltörli Rákóczi országgyűléseinek törvényeit. Épp úgy, mint ahogy most mi eltöröljük az 1715. évi 49. tvcikket. Ha a Rákóczi-féle törvényeket nem tekintették volna valódiaknak, akkor nem kellett volna azokat eltörölni. Maga az eltörlés ténye a legékezebb tanúság a mellett, hogy ez az émelvítésig alázatos országgyűlés félt a dicső elődöktől még akkor is, mikor számüzte és vagyonuktól megfosztotta őket s igyekezett úgy védekezni szellemük ellen, ahogy csak tudott.

Mi is védekezünk. Védekezünk egy szolgálatteljesítő kor gyászos emlékei ellen. Tudjuk, hogy a kísértetek nemcsak a mesében, hanem a politikában is élnek azzal a különbséggel, hogy a politikai kísértetek nemcsak egyszerű kirándulásokat tesznek, hanem a hatalom után is vágyakoznak, mintha még ma is élénének. Meg kell ezeknek mutatnunk, hogy Kálmán király óta kísérteteknek nincs mit keresniök Magyarországon. Más ma a szellem, más ma a levegő Magyarországon. Szolgalekeknek nincs itt mit keresniök. Rákóczit, a számüzöttet diadalmenetben hozzuk vissza s az őt bántó szóval illető törvényt ezennel ünnepélyesen eltöröljük.

Itt az új

törvényjavaslat:

II. Rákóczi Ferenc és bujdosó társai hamvainak hazahozatalára.

Öfelsége attól az érzéstől áthatva, hogy az elődeire hosszú századokon át súlyosan nehezedett ellentétek és félreértések ma már egy letűnt korszak történelmi emlékeit ké-

pezik, a nemzetnek ismételtén kifejezett közóhajára, a király és nemzet kölcsönös bizalmának újabb zálogául II. Rákóczi Ferenc és bujdosó társai hamvainak hazaszállítását legkegyelmesebben elrendelvé s az országgyűlés mindkét háza etelett hálás örömet nyilvánítván elhatároztatik, hogy:

1. §. II. Rákóczi Ferenc és bujdosó társainak tetemei hazaszállítatván, országos küldöttségek által ünnepélyesen a kassai székesegyházban, Thököly Imre tetemei pedig a késmárki evangélikus egyházban tetetnek örök nyugalomra.

2. §. Az 1715. évi XLIX. törvénycikknek 2-ik és 3-ik §-ai eltörültenek.

3. §. A II. Rákóczi Ferenc és bujdosó társai emlékének megörökítésére felállítandó emlékmű és a hazaszállítás költségeire 550.000 korona ajánlatik meg, amely az állami költségvetésben a miniszterelnökség átmeneti kiadásai közt számolandó el s a pénztári készletből fedezendő.

4. §. Jelen törvény rendelkezései semmiféle magánjogi következményekkel nem bírnak.

5. §. Ezen törvény végrehajtásával a miniszterelnök, a pénzügyminiszter és a vallás- és közoktatásügyi miniszter bizatnak meg.

Budapest, 1906. évi október hó 10-én.
Dr. Wekerle Sándor,
m. kir. miniszterelnök.

Ezt a törvényjavaslatot terjesztette ma elő a kormány nevében Wekerle miniszterelnök a képviselőházban. Es ezzel meg van adva a legteljesebb elégtétel a nagy nemzeti hős és fejedelem emlékének.

Hála és köszönet érte annak, aki Rákóczi hamvainak hazaszállításához és az ő emlékét megbélyegző törvény eltöröléséhez beleegyezését adta, hála és köszönet érte az apostoli királynak! Legyen a király és nemzet között az egyet-

értés, melynek ez legszebb jele, állandó, fakadjon belőle áldás a hazára, királyra és hű magyar népére!

A képviselőház ülése. A képviselőház holnap d. e. 10 órakor ülést tart, melyen tárgyalásra kerül Kossuth Ferenc törvényjavaslata az iparfejlesztésről. A javaslatához a pártok hivatalos szónokain kívül többen fognak a függetlenségiiek közül felszólalni. A javaslat letárgyalása után mentelmi ügyek kerülnek a ház elé.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, október 19.

Elnök: Justh Gyula 11 órakor nyitja meg az ülést. Nagy élénkség uralkodik a képviselők között. Hire jár, hogy Wekerle ma nyújtja be a Rákóczi törvényjavaslatot.

Elnök jelenti, hogy Leszkay Gyula megválasztását ő felsége elé terjesztik. Jelenti továbbá, hogy a miniszterelnökhöz átirat érkezett.

Fegyző: Felolvassa II. Rákóczi Ferenc és bujdosó társai hamvainak ünnepélyes hazahozatalára vonatkozó javaslatot, melyben a képviselőházat részvételre hívja fel.

Elnök: Javasolja, hogy mondja ki a Ház, hogy az ünnepély tartama alatt 27—31-ig ülést nem tart és a hamvak elő Orsovára diszküldöttséget meneszt. Mivel a Ház beleegyezik ezt határozatkép kimondja. Bemutatja Kézmárk város levelét, melyben a képviselőházat meghívja Thököly hamvainak ünnepélyes temetésére. Bemutatja Hódmező-Vásárhely és Szabadka város átiratát a szabadságot katonák segélyezésére és a féktelen nemzetiségi izgatás megfékezésére.

Wekerle Sándor miniszterelnök előterjeszti II. Rákóczi Ferenc és bujdosó társai hamvainak hazaszállítására vonatkozó törvényjavaslatot melyet lapunk főhelyén közlünk.

A Ház állva hallgatta végig Wekerle be-terjesztett javaslatát, mely a Rákóczit megbélyegző törvényt hatályon kívül helyezve Rákóczi érdemeit törvénybe iktatja. Kéri, hogy tegyék át az igazságügyi bizottsághoz sürgős tárgyalás végett. A Ház éljenzéssel vette tudomásul.

A bíráló bizottság jelentette, hogy gróf Karácsonyi Jenő és báró Üchritz Amadé mandátuma a 30 nap elteltevel végleg igazoltatik.

Elnök kéri, hogy a jövő ülésre tüzessék ki a munkás biztosításról szóló törvényjavaslat tárgyalása és a mentelmi ügyek elintézése. Ház elfogadja.

Apponyi válaszai.

Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter válaszol Petrovics István interpellációjára, a Lukács György volt miniszter által a népiskolákra vonatkozólag kiadott rendeletek tárgyában. A rendeletek egy pontnak kivételével a törvénynek megfelelnek s tulajdonképpen nem is egyéb ez az egész rendelet, mint ismétlése annak a rendeletnek, melyet ugyanebben a tárgyban Wlassics adott meg ki. Kéri a válasz tudomásul vételét.

Petrovics István érvelése után a Ház a választ tudomásul veszi.

Apponyi válaszol báró Bánffy Dezső interpellációjára Manegután Miklós marosvásárhelyi

mására, a tükröt beviszi a szobába, becsukja az ajtót és attól fogva egész nap nem lehet őt többé látni.

Szegény, beteges öreg! Ugy látszik, megzavarodott az elméje!

A harmadik erkély, amely éppen szemközt van a szobám ablakával, nyilván valami becsületes, régimódi polgári család lakásához tartozik. Az a kövér, egyszerű külsejű asszony, aki minden este asztalt terít az erkélyen, természetesen annak a jól táplált derék legénynek az anyja, akit ma-holnap elvisznek már katonának. Nagyszerű nézni, mikor eszik! . . . Ez a fickó ugyancsak megüti a katonaméretet. Minden este oda van készítve az asztalra egy üveg bor s egy egész sereg sörös palack, a jó, kövér mama meg csak süt-főz, hogy a jó ételek illata egészen az ablakomig átsap- kod. Bizonyára jól ért a főzéshez, s a fia kel- lően meg tudja becsülni anyjának ezt a tudomá- nyát, mert sokszor abba hagyja az evést, gyöngéden átkarolja az anyja derekát s szeret- tettel csókolja meg annak még mindig duzzadt, piros száját.

Majd kihozza a szobából az asszony a szivardebozt, melyből a fiu egyet kiválaszt s néhányat a szobába tesz. Aztán egymás mellé ülnek s kéz a kézben, boldogan és megeléged- tetten bámulnak bele a csöndes nyári éjszakába . . . Alig szólnak egy-két szót; talán a fiu apjáról beszélnek, aki már régen ott pihen a temetőben . . .

Kedves, érzékeny családi idill!

*

Hétfőn.

Azt hittem, hogy az égből pottyantam le pokolba: olyan csuful megcsalt az a három erkély! Tegnap este beszéltem a házmesterné- vel, aki az egész környék lakóit ismeri. Kérde- zősködtem tőle, ki lehet az az ifju pár a má- sodik emeleten, meg hogy miféle ember az első emeleten lakó öreg ur. A harmadik eme- leten lakó jó anya és erőteljes fiu után is tuda- kozódtam . . .

A fiatal pár még csak az: fiatal pár.

De az első emeleten lakó aggyastán a nyári Opera hőstenorja. Egész nap parókat hord. Nagyon kell vigyáznia az egészségére, nehogy a fizetését elveszítse és tisztelőinek ábránjait szétszlassza.

De a legérdekesebb kétségkívül az a csa- lád, amelyik a harmadik emeleten lakik. Ez a lakás csakugyan előkelő emberé: egy kapitányé, akit most várnak haza Kinából. A felesége néhány hétre falura utazott az anyjához. Eza- latt aztán a szakácsné és az inas adja az elő- kelőt az uraság erkélyén.

A szakácsné jó ételeket főz az inasnak, aki hálából megcsókolja érte.

És mind a ketten a gazdájuk borát isszák.

Higye el ezután az ördög, amit az erké- lyek beszélnek!

gőr. kel. főesperes fegyelmi ügyében. Bejelenti, hogy Manegután ellen már évekkal ezelőtt is volt fegyelmi ügy, de ugyanakkor a metropolita felülvizsgálatot rendelt el ügyében. Jelenlegi kormány nem tehet semmit Manegután felfüggesztésének megsemmisítésére. Csak a szabálytalan eljárást vizsgálhatja felül és minden törvénytelen eljárást meg fog torolni. Kéri a válasz tudomásul vételét.

Báró Bánffy Dezső több igazságot talál Apponyi beszédében, de az állam érdekeit nem szabad alárendelni a nemzetiségek tulajdonai ellen Apponyi választ tudomásul veszi melyet a Ház is tudomásul vesz.

Apponyi válaszol Víz Ferenc interpellációjára az állami tanítóknak az állami tisztviselők közé való sorozása ügyében. A kormány szem előtt tartja, hogy a közszolgálatban levő hivatalnokok helyzete javítható. Mindent el fog követni az állami tanítók helyzetének javítására.

Már ebben az évben is nagyobb segílyt utalványoztak ki az idősebb tanítók segélyezésére és ezt a segélyezést tovább fogják folytatni a többiek között is. Törvényjavaslatot fog beterjeszteni ez ügyben. Tekintettel kell lenni azonban arra, hogy a kormány 20 millió többletet vett fel különféle kiadásokra. Ennél többet az ország érdekében nem szabad kiadni, mert az az ország anyagi züllését vonná maga után. Kéri a Házat, ne tekintsek üres ígéretek a kormány ígéréseit. Mindazt megteszi a kormány, amit az ország közgazdasági ereje megenged és így a tanítók is megkapják méltó részüket.

Sümei Vilmos kevesebbet a katonáknak, többet a tanítóknak!

Apponyi: Ha kedves képviselőtársam itt ülne az én helyemben, bizonyára nem szólna így. Mi anélkül is mindent megteszünk a katonai terhek csökkentésére. Legyen tehát egészen nyugodt e tekintetben képviselő ur, ezt a kérdést felszólalása nélkül is megfogjuk oldani.

Víz Ferenc: Fejtegeti, hogy úgy kell megállapítani a tanítók fizetését, mint az állami tisztviselőké. Apponyi választ a jövő fizetésjavítás reményében tudomásul veszi és indítványt tesz arra vonatkozólag, hogy 1898. évben már érvénybe léphessen az ígért fizetésjavítás, illetve törvényerőre emelkedhessék.

Apponyi: Tudomásul veszi Víz kérését és ő a maga részéről elfogadja, s reméli, hogy majdan a Ház is elfogadja. A Ház a miniszter választ tudomásul veszi.

Elnök: Indítványozza, hogy a jegyzőkönyv hitelesítessék, míg az igazságügyi bizottság a Rákóczi törvényjavaslattal foglalkozik. Ez okból az ülést felfüggeszti.

Előfizetési felhívás.

Uj évnegyed küszöbén állunk. Tizenké esztendő multunk folyamán a fejünk fölött elsuhan éveknek soha egyetlen egy szakát sem köszöntöttük annyira bizalomteljesen s a becsületes küzdelem munkasikerének oly erősítő öntudatával, mint ezt a mostani évnegyedet. A pozitív alkotások korszaka következett el a liberális éra jogfeladó kormányzata után. Az alkotó munka sikerében osztozni kell Magyarországnak keresztény közvéleményének is.

A nemzetek sorsát intéző Gondviselés, a magyarok Istene próbára tette a mi hűségünket s most a megaláztatások után lélekben

megjutalmazta mindazokat, a kik a közélet különböző csatáiraiban megállották helyüket. Mi tollal küzdöttünk s hogy jó harcot harcoltunk nemcsak közönségünk ragaszkodása s kivált az újkorszak örömnapjaiban megnyilatkozó szimpátiája igazolja, hanem a közéletnek, főként a keresztény megújulás vesződséges munkálkodásával előkészített hatalmas etikai nivó emelkedése első sorban. A mi zászlónkat lobogtatják, ma a közélet méltó, igazi vezetői s akik a fórumon dominálnak, azokat az elveket hirdetik a melyekért a mi sajtónk munkásait valaha ömlőre vetették az igazság hóhérai.

Változott az idők járása. Mi azonban a régiak vagyunk. Lapunk csonkítatlan egészében az, ami tizenegy esztendőn keresztül volt. Valljuk, amit *Prohászka* Ottokár székesfejérvári püspök ajkáról is hallottunk legutóbb, hogy nekünk a sajtó nem üzérkedő vállalkozás, hanem élethivatás. És ezt a fenkölt missiót lelünk egész idealizmusával; legjobb erőnkhez képest, tollunk minden becsületes iparkodásával, következetesen betölteni igyekszünk.

Ideálunk az erkölcsileg és vagyoniilag erős, hatalmas keresztény Magyarország.

Zászlónk a Máriás-lobogó, rajta a kereszt s a keresztben tulipánkoszorú.

Fegyvereink a régiak. Nyílt sisakkal küzdünk, a *tisztességes harc modorában*. Szenzációkat nem hajhászunk. Pletykákban nem utazunk. Személykultust nem üzünk. Sem mások gyöngéből hasznot nem huzunk. Elszánt harcunkban joggal számítunk a becsületes, hithű hazafias katolikus társadalom *szellemi és anyagi támogatására*.

Felhívjuk előfizetőink figyelmét ehelyütt is arra a kedves meglepetésre, melyben a Tiszántul Naptárával lapunk minden előfizetőjét karácsonyra részesíteni fogjuk, még azokat is akik csak most az utolsó évnegyedben lépnek előfizetőink sorába. A Tiszántul Naptára nemes és kedves szórakozást fog nyújtani szépirodalmi részében előfizetőinknek, hasznos tájékoztató lesz és összefoglaló tárgyilagosságot adja az 1906-ik év mozgalmainak és eseményeinek.

Bizalommal kérjük előfizetőink támogatását, az előfizetési pénzeknek, valamint az esetleges hátralékok beküldését.

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:

Egész évre	— — — —	20 kor.
Negyedévre	— — — —	5 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre	— — — —	24 kor.
Negyedévre	— — — —	6 »

A kiadchivatalban átvéve:

Egész évre	— — — —	16 kor.
Negyedévre	— — — —	4 »

A »TISZÁNTÚL«
szerkesztősége és kiadóhivatala.

UJDONSÁGOK.

* **Az össi-váradvelencei vasut.** Az a nagy forgalom, mely városunkban van, szükségessé tette, hogy az össi váradvelencei helyiérdekű vasut megépüljön. Már jó ideje, hogy hozzá fogtak a munkához, azonban azzal tulajdonképpen csak most lettek kész. A vasutat ma fogják felülbírálat alá venni. Ma reggel lesz megtartva a vasut műtanrendőri bejárása és ezzel egyidejűleg annak megnyitása. A megnyi-

tási aktust délben a Pannonia termében rendezendő banket rekeszti be.

* Kohl Medárd püspök ünneplése.

A budai katolikus középiskolai internátusegyesület közgyűlése tegnap meghatározó módon adott kifejezést hálójának Kohl Medárd püspök iránt, ki eddig is a lehető legmesszebbmenő módon támogatta az egyesületet. A közgyűlés előtt a díszbe öltözött növeadékek énekára gyönyörködtette a megjelent tagokat, kiknek sorai között ott voltak többek között Várady L. Árpád c. püspök, Kollányi Ferenc jáki apát, Nemes Antal prelátus és számos világi előkelőség. Kranz Alajos elnök megnyitójában meleg szavakkal üdvözölte Kohl püspököt, az egyesület jóltevőjét. Beszéde után leleplezték a püspök szépen megfestett arcképét, ki meghatva köszönte meg a nem várt ünneplést és fejtegette az egyesület magasztos hivatását. Majd dr. Sebők Imre titkár tett jelentést az egyesület internátusának ügyeiről. Az internátus három emeletes épülete már a jövő év tavaszán elkészül. Végül még Várady L. Árpád címzetes püspök beszélt.

* **Uj utca.** Tegnap délután 3 órakor a szépművészeti és közlekedésügyi bizottság ülést tartott, melyen Komlóssy József elnökölt. Az ülés legfontosabb tárgya volt egy új utca nyitása. Radó Ignác és Pollák Pál kérelmet adtak be a tanácshoz és kérték, hogy ők a református templom mögött Nagyteleki utcát Beöthy Odön utcával egy új utca által akarják összekötni és erre a tanács adja meg az engedélyt. A főmérnök e kérelmet úgy szépművészeti, mint közlekedési szempontból igen helyesnek és célszerűnek találja. A bizottság a kérelem véleményezését ajánlja. Majd a Menház-utca meghosszabbítását és a Vámbáz-utca rendezését tárgyalta a bizottság. Mindkét ügyben a főmérnök azon véleményét fogadta el a bizottság, hogy az utcák rendezését javasolja.

* Szerzetes tanárok fizetésrendezése.

Apponyi Albert gróf az összes hazai tanárok fizetésrendezése kapcsán, nem feledkezik meg arról a munkálkodásról sem, amelyet a kultúra érdekében hazánkban a szerzetes tanítók teljesítenek. Tervbe vette hát, hogy a középiskolai szerzetes tanárok fizetésének az állami középiskolai tanárok fizetésének megfelelő kiegészítéséről is gondoskodni fog. Az e tárgyban elkészült tervezetet megküldte már az összes hazai tanítók főnökeinek, hogy arra észrevételeiket megtehessek. A dolog mindenestre időt vesz igénybe részint az anyag természete miatt, részint azért mert a különböző hazai tanítók különböző anyagi viszonyok között és rendszabályok szerint élnek. A minap különben a tervezet tárgyában bizalmas értekezlet volt Fehér Ipoly szent Benedek-rendű főapát elnöke alatt a hazai szerzetes tanítók főnökei közt, melynek eredményeként hinni lehet, hogy a tervezet nézve sikerül egyöntetű megállapodásra jutniok.

* **A szentesiek a honi iparért.** A szentesi képviselőtestület hazafias határozatot hozott legutóbb. Határozatában kimondta a képviselőtestület, hogy a város háztartásában csakis olyan eszközöket használ, mely honi gyártmány. Ettől csak az esetben tér el, ha a szükséges eszközt a honiipar nem tudja előállítani. A határozatot minden város törvényhatóságának megküldték hasonló határozat hozatala céljából.

* **Perényi-szobor leleplezés** Ugocsa vármegye törvényhatósága tegnap tudatta a társhatóságokkal, hogy báró Perényi Zsigmond-szobra már elkészült és annak leleplezési ünnepélye október 24-én lesz megtartva. Az ünnepélyre a törvényhatóságok is meg lettek hívva.

* **Villamos a Rhédey-kertbe.** A nagyváradai városi vasút részvénytársaság tegnap kérelemmel járult a városi tanács elé, hogy a téli idő beálltával a Szent László-tér Rhédey-kerti vonalon a villamos kocsit csak a Rulikovszky-utig közlekedjék. A tanács legközelebb foglalkozik e tárggyal.

* **Különös összeférhetlenségi eset.** Különös összeférhetlenségi esetet jelentettek be tegnap a képviselőházban Rakovszky István képviselőházi alelnök öccse, Rakovszky Béla ellen. Rakovszky Béla ugyanis ez idő szerint a zsámbokréti kerület képviselője. Előzőleg diplomátiai szolgálatban állott. Goluchowszky miatt azonban el volt zárva előhaladási útja, s így fölcserélte ezt a pályát a képviselőséggel. Rakovszky Bélát azonban a külügyminiszterium nem bocsátotta el végleg a szolgálatából, hanem rendelkezési állományba helyezte, s mint ilyen, bizonyos javadalmazást is huz és Goluchowszky rendelkezése alatt áll. Ezt jelentették most be ellene a képviselőházban.

* **Nagyszalonta Rákóczi temetésén.** Nagyszalonta és ősi hajdu tészek is ki akarja venni részét a Rákóczi ünnepségekből. A következők vesznek részt a küldöttségben, mely a nagy magyar hajdu fészket fogja képviselni: Molnár József főbíró, Erdélyi Gyula jegyző, Csorvássy István és Schreiber Izidor képviselő testületi tagok. A képviselőkre kötelező a díszmagyar. Erre vonatkozó jelentését tegnap terjesztette be a képviselő testület az alispánhoz.

* **Pénzhamisítók Belényesben.** A belényesi csendőrség már napok óta nyomoz egy pénzhamisító banda után. A csendőrség munkáját tegnap végre siker koronázta. A nyomozás számai alapján letartóztattak egy Hornyé Mihály nevű embert, kinél a hamis pénz előállításához szükséges anyagokat és eszközöket meg is találták. Hornyét a csendőrség az ottani járásbírósnak adta át. Az esetről jelentést tettek a királyi ügyészségnek is, mely a vizsgálat folyamatba vételét nyilatartásba vette.

* **A régi szódavizes üvegek ellen.** Az orvosok javaslata alapján a főkapitány e hó 10-én kelt véghatározatában kimondta, hogy a sima száju szódavizes üvegeket a forgalomban továbbra is fenntartani tilos. E határozatot a főkapitány oly felhívással küldte meg az illetékeseknek, hogy az az ellen vétőket igen szigorúan fogja büntetni. Hasonló határozatot illetve felhívást bocsájtott ki az alispán is a járások főszolgabíróihoz alkalmazás végett.

* **Halálozás.** A váradi káptalan gazdatiszti karát érzékeny veszteség érte Sal István Szent László majori uradalmi intéző halálával. Munkás, szorgalmas ember volt, ki csak a gazdaságnak és családjának élt. Férfikora delén érte a halál. Még fiatal volt, mindössze 43 éves, erős szervezetű embernek látszott, de néhány hónap előtt oly erővel támada meg a gyomorbad, hogy nem volt menekvés számára. Halálát gyászolja özvegye Papp Margit, Papp Imre káptalani uradalmi főtisztnek testvére. Az elhunyt gazdatiszt holttestét az ottani beszentelés után Váradra szállítják s itt hétfőn f. hó 22-én délelőtt fél 10 órakor temetik el az olaszii nagytemetőbe.

* **Fausztatás a Kelunyasán.** Kolozsvarmege alispánja tegnap tudatta Biharvarmege alispánjával, hogy fausztatási műveleteket fognak a közel jövőben végre hajtani. E műveletek minket annyiból érdekelnek, hogy az itteni Budurásza község mellett elfolyó Kelunyasza patakon fog történni a műveletek egy része.

* **A központi takaréknál új részvényei.** A központi takarékpénztár részvénytársaság

felkéri részvényeseit, hogy az ujonnan kibocsájtott részvényeiket az ideiglenes igazolvány ellenében a pénztári órák idejében elvitetni sziveskedjenek.

* **A sztrájkok városa.** Budapest a sztrájkok városa. El se lehet már e nélkül képzelni a fővárosunkat. Hjah! mert sok a szociáldemokrata munkaszervező, foglalkoztatni kell őket. A darabantok kormánya alatt tulságosan megnőtt e hatalmuk érzetében örökké fészkelődnek. Egyéb terük nincs, hát sztrájkokat szerveznek felelőtlenül, hevenyészve, kedélyesen. Hiszen illik, hogy megszolgálják a munkásoktól kiizzadt filléreket, ha már vele kényelmük van. — Az építőmunkások és sütők sztrájkjával kudarcot vallottak. A munkaadók részéről tanusított szolidaritás számításaikból kiforgatta őket. Sinyli a munkás — de nem a munkaszervező. Most mint értesülünk a budapesti közraktárak munkásai vagy hatszázán léptek sztrájkba a vezérek izgatására, sőt a városi és közúti villamos vasut munkásai és alkalmazottai is mozgolódnak. Napok óta folyik köztük az agitáció és eredménye is van. A villamos alkalmazottak szombat est gyűlésen megállapítják követeléseiket, s ha azt munkaadók nem teljesítik, úgy vasárnap, e hó 21-én sztrájkba lépnek.

* **Megint milliós örökség?** A rendőrséghez tegnap válaszbélyeges levél érkezett, a melyben egy Örvényi Ottó nevű budapesti lakos erősen tudakozódik bizonyos állítólag Buenos Airesben elhalálozott Schmidt János felől. A különös levél írója egy Buenos Airesből állítólag nagyváradra küldött átirat iránt is érdeklődik s végül kifejti, hogy ő alighanem rokona, illetve leszármazottja ez elhunynak. Ugyancsak tegnap Waidhofenből (Alsó-Ausztria) is érkezett egy német szövegű levél, a melynek Winkler Leo nevű írója szintén az elhunyt Schmidt János buenos-airesi ültetvényes hozzátartozóit kutatja. Minthogy a rendőrség eme két levél mögött ismét valamely milliós örökség meséjét s ennek révén megindulandó szédelgést sejdít, a leveleket áttette a budapesti rendőrséghez Örvényi Ottó ur kitétele puhatolása végett.

* **A köpeniki szélhámosság.** Berlinből jelentik: A köpeniki rablás gyanúja a testőr lövész ezrednek egy elbocsátott fizető mestere ellen irányul, aki ezelőtt öt vagy hat esztendővel vált meg ettől az állástól. A rendőrség által kiadott személyleírás teljesen rá illik. Ennek az embernek a tartózkodási helyét még eddig nem tudták kinyomozni. A rendőrséghez szakadatlanul özönivel érkeznek a feljelentések, amelyek azonban kivétel nélkül alaptalanoknak látszanak. Tegnap délután azt jelentették a rendőrségnek, hogy Friedenai pályaudvaron letartóztatták a szélhámot, de azonnal kiderült, hogy a dologból egy szó sem igaz. Tegnap délután egy ember jelentkezett a rendőrségen, aki az ő volt századosát gyanusította, de csakhamar megállapították, hogy az ember holt részeg és hogy meg akarta magát bosszulni volt századosán, aki öt néhány esztendővel ezelőtt engedelmesség miatt néhány napra elzáratta. Abból, hogy a szélhámosság eljárásának egész ideje alatt nem gombolta ki felső kabátját, azt következtetik, hogy fegyveres ruhát viselt, de az is lehetséges, hogy piszkos vagy rongyos ruhát viselt a felső kabát alatt. Az a ruhakereskedő, akinél az állítólagos százados polgári ruhát vásárolt, figyelmeztette őt, hogy a kabát ujjá kissé rövid s hogy azonnal ki fogja eresztetni, de az állítólagos kapitány azt felelte neki, hogy nincs ideje és hogy így is jó lesz.

* **Az osztálysorsjáték** tegnapi húzásán a következő számokat húzták ki nyerménnyel:

10.000 koronát nyertek: 21317 93192.
5000 koronát nyertek: 40209 119998.
2000 koronát nyertek: 26056 27703 52760
60557 71842 753337 84693 9029z 97771
110830 123398.
1000 koronát nyertek: 2222 5095 7716
17822 20194 25104 26899 33584 34761
37240 38031 48154 55978 58972 67863
60955 71434 76559 87972 89245 101171
102287 104316 105172 109887 110487
120763 124476 124000.
500 koronát nyertek: 8431 8960 16993
23043 27442 29824 30257 30719 38699
39825 40342 48205 54586 55476 58168
60930 62232 70032 74641 74471 76608
79841 88737 93763 96342 97251 97732
142608 104097 111007 117124 118397.

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

* **Felhívás a bérkocsi tulajdonosokhoz.** A szokásos őszi bérkocsi, ló és szerzővizsgálatot ez évi november hó 7, és 8 án tartom meg és pedig mindkét napon reggeli 8 órától kezdődőleg a Lóvásár-téren. Midőn az ezen szemlén való pontos megjelenésre az összes érdekelt bérkocsitulajdonosokat a forgalomból való kilitás terhe alatt felhívom egyidejűleg szigorú szem előtt tartás céljából figyelmükbe ajánlom a következőket: Ha az eddigi szemléken is föfeltétele volt a sorosság, és állomáselnyerésének az, hogy a bemutatott bérkocsi, ló és szerszám a legkifogástalanabb állapotban legyen, úgy kétszer inkább megkövetelem majd most, midőn az immár forgalomba lépett villamos vasut miatt még jobban megrostálódók a közhasználatnak átengedendő összes járművek. A modern és városunkban teljesen új ezen villamos vasut a saját forgalma lebonyolításakor nem alkalmazkodhat az egyes — lovak által vont — járművekhez; de igen is eme egyes járművek, — saját biztonságuk érdekében is — alkalmazkodni kötelesek a villamos vasúthoz. Erre pedig csupán kifogástalan járművek, vagyis fogas fékkel ellátott oly járművek alkalmasak, amelyeket jó szerszámzatú, erőteljes lovak vonnak, s amelyekeken megfelelő koru, magaviseletű és gondolkodású egyének a kocsisok. — Rozoga járművek, fogasfék nélkül levő, toldott földott szerszámzatú, elcsigázott állatok és mindezekhez még fejletlen koru, avagy iszákos kocsisok örökös veszedelmek okozói lennének s napirenden lenne a villamos vasuti kocsikkal való összeütközés, halálos végű elgázolás. Emez örökös fenyegető veszedelmek elhárítása érdekében szigorúan meg fogom rostálni a jelentkező kocsikat, lovakat, szerszámokat és kocsisokat. Csakis a legkifogástalanabbak kapnak sorosságot és állomást, szóval jogosultságot arra, hogy a nagyközönség kényelmének szolgálatában a villamos vasutal versenyezhesse nek és a további forgalomban is csak azon járműveket hagyom meg, melyek állapota a szemlén bemutatáshoz hasonló marad. Nagyvárad, 1906. szeptember 24. Gerő, r. főkapitány.

* **Romlott tojások.** A rendőrkapitányi hivatal a mai napon megtartott piaci vizsgálat alkalmával Bereczky Lajosné szentjánosi és Kiss Zsuzsanna száldobágyi lakosoktól egy-egy kosár gyanus tojást foglalt le. A tojásokat az orvosi hivatal lámpával megvizsgálván, kivétel nélkül mind teljesen romlottaknak, élvezhetetleneknek s így ártalmasaknak találta. A megindult vizsgálat kiderítette, hogy a romlott tojásokkal Hirsch Malinás tojáskereskedő Szacsavay-utca 788. szám alatti lakos árasztotta el a piacot Bereczky Lajosné és Kiss Zsuzsanna és még több ismeretlen viszont elárúsító által. Hirsch pedig viszont Schwartz Adolf Körözs-u. 18. sz. a. lakó női szabótól szerezte be tojások készletét, mintegy 3600 darabot; Schwartznak pedig Szohodol-Lázur községben lakó öccse Schwartz Ignác küldte be a romlott tojásokat. A kapitányi hivatal Hirsch Malinás raktárán, valamint a fent nevezett két asszonynál talált

tojáskészletet elkobozta, Hirschet és Schvarczot fejenként 100 korona pénzbüntetésre, Bereczky Lajosné és Kiss Zsuzsánát pedig fejenként 25 korona pénzbüntetésre ítélte. Ez alkalommal figyelmezteti a rendőrkapitányi hivatal a tojás-árusokat, valamint az összes élelmiszer árusokat, hogy nap-nap után a legszigorubb ellenőrzési szemlék tartatnak s a romlott tojások, valamint a romlott és hamisított élelmi cikkek árulói és forgalomba hozói ellen a hatóság mindannyiszor példás szigorral fog eljárni.

x **Lukács Aladár fehérnemű specialista** első rangú kalap úri divat és fehérnemű különlegesség üzlete Fő-utca, az orsolya apácák új bérpalotájában f. hó végével nyílik meg, a mely üzlet bizonyára méltó feltűnést fog kelteni minden körben.

TANÜGY.

Beiratások a pincér-szakiskolába.

Felhívás a vendéglősökhöz, kávéosokhoz, korcsmárosokhoz és a t. pincéri karhoz!

Hosszas küzdelmek és nagy áldozatok árán végre siker koronázta törekvésünket; *Egy iparágunk céljainak mindenben megfelelő pincér-szakiskolát állítottunk fel!* Országos törvényeink értelmében e szakiskolába, mely a kötelező tanonciskolát is pótolja, minden vendéglős-ranoncnak (borfiúnak stb.-nek) járnia kell, még azon esetben is, ha már munkakönyvvvel el is volna látva.

Ennélfogva, de még saját jól felfogott érdekükben is, felhívjuk a t. szaktársakat, hogy tanoncaikat a szakiskolába beiratni hazafias kötelességüknek tekintsék.

Ugyancsak felkérjük a pincérkar igen t. tagjait, hogy az egyidejűleg megnyíló továbbképző szaktanfolyamba teljes számban beiratkozzanak el ne mulasszák. Ezen tanfolyamokon német és francia társalgás, menü írás, üzleti fogalmazás és könyvvitel adatnak elő, melyek közül egyes tárgyak is hallgathatók. A gyakorlati előadásokon pedig a t. vendéglősök és pincérek ígéretét birjuk arra nézve, hogy a tanításban szaktanárunknak segítségére fognak állani.

Az önképzés nem szégyen! Annak elmulasztása bűn!

Az előadások november 1-én a közösi polgári fiúiskola helyiségében (n. Piactér) veszik kezdetüket. A beiratások október 22-től 25-ig délelőtt 11-12, délután 2-6-ig tartanak.

Nagyvárad, 1906. okt. hó.

Tisztelettel:

Szűts Izsó
szakisk. igazgató.

Stern Hermann
felügy. biz. elnök.

IPARÜGYEK.

Felhívás

az ipartestület kötelékéhez tartozó iparos polgárokhöz!

A nagyváradai ipartestület folyó hó 21-én vasárnap délelőtt 10 órakor a tüzoltó őrtanya nagytermében rendkívüli közgyűlést tart, melynek egyedüli tárgya, az előjáróság előterjesztése, — illetve határozati javaslata, — »a betegségélyező pénztárak és a munkás balesetek biztosítása ügyében« az országgyűléshez már beterjesztett törvényjavaslatban foglalt, a kis iparosságra rendkívül sérelmes és elviselhetetlen megterhelési tervezetek megváltoztatása tárgyában, felkérve országgyűlési képviselőinket, sérelmeinknek a törvényhozásban leendő előterjesztésére, kivánalmaink támogatására és ki-
eszközlésére.

Felkéretnek az ipartestület kötelékéhez tartozó iparos polgárok, hogy tekintettel azonos sulyos és elviselhetetlen az iparosságra ráerőszakolódó terhekre, melyek ezen törvényja-

vaslatban már tervezetbe vétettek, s most annak megváltoztatása érdekében tartandó rendkívüli gyűlésen mulhatatlanul megjelenni sziveskedjenek.

Kelt Nagyváradon, az ipartestület előjáróságának 1906. évi október hó 18-ik napján tartott üléséből, Bertsey György ipartestületi elnök, Fankovich János ipartestületi főjegyző.

SZINHÁZ.

A hét műsora.

Szombat: Kis szökevény.

Vasárnap délután: A kis tiszteletes, este: A vig özvegy.

Gül-baba.

Nehéz volna megmondani, hányadszor adták tegnap Nagyváradon Gül-babát, hanem azért még mindig akad közönsége bőven, ha egy része a II. felvonás után a távozás himes mezejére lép is. Tegnap Haraszthy Mici volt a vonzerő; az ő Gábor diákja volt a hét lapos unalmas műsorának egyedüli eseménye. Csupa kedvesség, csupa báj volt alakítása is, no meg az alakja is. Igazi hódító Gábor diák volt, ötletes, pajkos, bájos baba-diák. Hangja nem nagy, de igen ügyesen bánik vele s nem erőlteti tul. Tánca sikkes, játéka eleven, öltözéke rendkívül izléses volt — nem csoda, ha sikere felülmulda azt, amit eddigi kisebb szerepei után vártunk.

Lányi Edith Leilája megjátszva jól volt, csak az a kár, hogy az ének nem tartott lépést a játékkal. Magasabb fekvésű énekrészekben tulon-tul feszítette Lányi Edith a hangját, úgy hogy az ének szinte sikitássá volt. Fehér Gyula komoly Gül-babája, Palásthynek mindég új ötletekkel színezett Mnjkója s a többi régi jó szereplő most is Gül babát mutatták be a társulat legjobban betanult darabjának.

A kis szökevény. Ma, szombaton este a Kis szökevény kerül színre a Szigligeti-színházban, amelynek címszerepét ez alkalommal Dobsa Margit játsza. A nagyhatású operettet az idei szezonban még csupán egy alkalommal, délutáni előadás keretében adták.

A kis tiszteletes — vasárnap délután. A színház vasárnapi programján a délutáni előadásra hirdetett Dorrit kisasszony elmarad s helyette a Kis tiszteletes kerül színre.

A Vig özvegy bemutatója. Károlyi Leonának, a Szigligeti-színház primadonnájának állapota most már annyira jobbra fordult, hogy vasárnap este az ő közreműködésével zavartalanul megtarthatják a Vig özvegy bemutatóját. A darab lényes kiállításal, új díszletekkel és új kosztümökkel kerül színre. A főbb szerepeket a darabban a címszereplő Károlyi Leonán kívül Haraszthy Mici, Fehér, Palásthy, Toronyi és Bérci játsszák.

TÁVIRATOK.

Sarrien lemondása.

Páris, október 19. Az a miniszteri tanács, amelyben Sarrien utóljára fog elnökölni, nagyon rövid lesz. Sarrien hivatalosan tudomására fogja hozni minisztertársainak, hogy lemondott s ezután a többi miniszter lemondását is át fogja nyújtani a köztársaság elnökének. Érdekes, hogy ez a formáság csak a belga király tiszteletére adandó ebéd után fog végbemenni. Tegnap egésznap azon fáradoztak a politikusok, hogy Sarrient lemondásának vissza-

vételére birják, de Sarrien hajthatatlan maradt, különösen Clemenceau kérte őt, hogy legalább addig hagyja függőben lemondását, a míg a kamarában az interpellációk dolgában megindult vita véget ért, mert a kamara szünetelése közben sok nehézséggel jár a miniszterválság elintézése, de Sarrien rendületlenül megmarad elhatározásánál s orvosainak tarácsára és családjának kívánságára hivatkozott. Clemenceau még nem kapott ugyan formászerű megbízást az új kormány megalakítására, de azért mégis már tegnap is több politikussal tanácskozott.

Szerbia.

Belgrád, okt. 19. Az ellenzéki pártok a Schneider-téle ügyük dolgában bejelentett interpellációjuk kapcsán napirendet fognak indítani, amely szerint a Schneider-téle ügyük a versenyből kizárandók és a Créuzotba küldött tüzér bizottság haladéktalanul vissza hívandó.

Belgrád, okt. 19. Vuics és Szimics követeket a jövő hétre ide várják. Altalános az azt hiszik, hogy Pasics be fogja adni lemondását ha az új radikálisok a skupsitsnában a vámkonfliktusban elhagyják. Pasics utódja valószínűleg Szimics lesz.

IRODALOM.

Dr. Wolafka Nándor emlékezete.

Egy könyv látott napvilágot. De halottról beszél. Elmondja hivei emlékezését. Mert pap volt, ki hiveinek szentelte életét. És most emléket akartak alkotni lelkipásztoruk alkotásairól, jótékonyágáról, fáradhatatlan buzgalmáról, nagy szivéről-lelkéről. A debreceni római katolikus iskolaszék megíratta Wolafka püspök életrajzát, összegyűjtötte mindazon emlékbeszédeket és cikkeket, melyek a boldogult fölött elhangzottak vagy megírtak, azon részvétátiratokat és táviratokat, melyeket a debreceni kath. hitközséghez vagy a gyászoló családhoz intéztek.

A közleményeket Unger Gusztáv táblabíró, az egyháztanács világi elnökének meleg hangú előszava vezeti. Wolafka püspök életrajzát Husz Lajos polgári iskolai tanár írta meg költői lelkésedés szavaival. Ezután következik Mellau István volt debreceni káplán emlékbeszéde, melyet a debreceni hivek előtt mondott. Kedves kis költemény az, melyet Wolafka halálára Fánosi Zoltán ev. ref. lelkész írt s telve van az ellenfél részéről elismeréssel az a cikk, melyet Erőss Lajos ev. ref. hittan-széki akadémiai tanár a Protestáns Lapokban annak idején közölt. A szeretet és ragaszkodás lehellete az a Memento, mely a debreceni Svetits intézet értesítőjéből van kivéve. Dr. Fászy Rezső főgimnásiumi igazgató tudós szava mélyen jár szivünkben, midőn így kezdi elparentáló szavait: Még az erős tölgy is ledől! Csiky Lajos ev. ref. theologiai-akadémiai tanár »városunk nagy halottjáról« cikkeznek s nyújt myrtus ágat a boldogult sirjára. Majd Koncz Ákos elmélkedik Wolafka temetése fölött mély megindulással, mi még inkább megnyilatkozik dr. Irinyi István, a róm. kath. hitközségi ügyész lelkes beszédében. Legmeghatóbb azonban az a leírás, mely a boldogult utolsó napjait beszéli el, nemkülömben a közölt részvétátiratok és sürgönyök bensőséges megilletődése a haláleset fölött.

A csinos kiállítású füzetet b. Wolafka püspök örökké mosolygó arcképe díszíti gyö-

nyörű kivitelben. Szépitik továbbá az emlékfüzetet a Svetits-intézet utcai homlokzatának és belső épületének, továbbá a róm. kath. főgimnázium (távlatban a templom és piarista rendház) képe.

Az emlékfüzet jövedelme (ára 60 fillér) a debreceni róm. kath. elemi iskolák szegény tanulóinak felruházására lesz fordítva, mely célra felülfizetéseket is köszönettel fogadnak.

A szép kiállítás a »Debreceni Ujság« nyomdájának érdeme, hová címzendő (Debrecenbe) minden megrendelés és küldemény. (M.)

EGYESÜLETEK.

A hivatalnok egyesület gyűlése. A következő sorok közlésére kértünk fel. A hivatalnok egyesület tagjait s mindazokat, kik az egyesület iránt érdeklődnek ezennel felkérem, hogy f. hó 21-én vasárnap d. u. 4 órakor a kir. tszék II. em. 96. sz. tárgyaló teremben tartandó összejövetelen résztvenni szíveskedjenek. *Egyetli alelnök.*

MULATSÁG.

Magántisztviselők családi estélye
A nagyvárad magántisztviselők egyesülete ma este fél 9 órakor az egyesület helyiségében családi estélyt tart, melyre a tagok és azok családjai ezton hivatnak meg. A rendezőség. Az estélyen megjelenteket ötletes programmszámok fogják szórakoztatni.

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

Budapest, október 19.

Osztrák hitelrészvény	678.—
Magyar hitelrészvény	796.—
Leszámitoló bank	506.—
Rimamurányi	525.—
Osztrák-m. állam vasutirészvény	670.—
Közuti vasut	594.—
Városi villamosvasut	327.50

A gabonatőzsde határideje.

Budapest, október 19.

Buza okt.	14.40	14.36
Rozs okt.-re	12.84	12.88
Tengeri ápt. 1907	10.14	10.10
Repeze aug.-ra	24.80	25.00
Zab ápr.-ra	15.00	92.78

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1906 t. okt. 19-én.

Magyar aranyjárdék 4%	112.75
Magyar koronajárdék 4%	98
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	84.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	94.80
Magyar gyermek sorsjegy-kölcson	56.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	2.08
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcson	152.50
Osztrák járadék aranyban	985.15
1860. oszt. államsorsjegyek	1.00
Osztrák-magyar bankrészvény	17.75
Magyar hitelbank részvény	813.50

Osztrák hitelbank intézeti részvény	672.25
Osztrák-magyar államvasuti részvény	674.50
Német birodalmi márka	19.08
London vista	11775
Páris vista	240.10
20 márkás arany	95.35
20 frankos frankos (Napolendor)	35.46
Osztrák járadék papirban	98.75
Osztrák járadék ezüstben	99.75
Osztrák korona járadék	116.50

Forgalmi kimutatás 1906 okt. 15-16

Tisza buza körülbelül 1700 htl — Kétszeres buza 1000 hltr Rozs 1200 hltr Árpa 600 hltr Zab 400 hltr Tengeri 170 hltr burgonya 80 hltr.

Lábasjóságok Hizott sertés mintegy 120 félhizott 214 drb 2 éveső feljebb 340 drb 1 éves től feljebb 300 Süldő 226 drb malacz 200 drb Vagó marha 110 drb Jármos ökör 353 drb Fejős tehén 460 drb borju 347 drb bivaly 14 drb juh és kecske 95 drb Ló 525 darab

A szerkesztésért felelős.
Dr. VUCKICS GYULA.

Eladó ház.

Olasziban a Lukács György-utca sarkán levő 1-ső számú, három utcára néző sarokház, hol ma szálloda és vendéglő van, tehermentesen szabad kézből eladó. Bővebbet Kiadóhivatalban.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok, vonalzatok, gazdasági nyomtatványok, egyházi, községi és egyéb hivatalos nyomtatványok, körlevelek, levelborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltnék.

Levélfejek,

számlák, falragaszok, bál meghívók, táncrendek, étlapok, naptárak, palackfeliratok, névjegyek.

gyászlapok stb. a nyomdai szakba vagy nyomtatványok készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Egy-két jó családból való,
2—3 középiskolát végzett fiu
fizetéssel felvétetik

tanulónak
a Szent László nyomdában.

1611—1906 szám.

Haszonbérbe adási hirdetés.

A nagyváradai lat. szert. püspökség a közigazgatásilag Mezőgyán községhez tartozó: Kéza pusztáját f. é. november hó 8-án délelőtt 10 órakor, a jószágigazgatóság hivatalos helyiségében (Nagyvárad Fő-utca 33¹⁸) tartandó zárt ajánlati versenytárgyaláson 1907 október 1-től 6-ig évre haszonbérbe adja

A bérbe adandó pusztát a kataszteri birtokiv szerint 306¹⁴⁶⁹/₁₆₀₀ hold szántó, 73⁶⁸/₁₆₀₀ hold kaszáló, 240⁸⁶⁵/₁₆₀₀ hold legelő és 14⁹⁶/₁₆₀₀ hold földadó alá nem eső terület, s így összesen 634⁸⁶⁸/₁₆₀₀ holdat tesz.

Ajánlatok, melyekhez a bérösszeg 10 %-a bánatpénzül csatolandó, a versenytárgyalás megkezdéséig benyújtandók.

Részletes feltételek az alulírt jószágigazgatóságnál megtekinthetők, a honnan irásbelileg is meg szerezhető a szükséges felvilágosítás.

Nagyvárad, 1906. október 18-án.

Nagyvárad i. sz. püspökség
jószágigazgatósága.

Hirdetmény.

A Biharmegyei Takarékpénztár zálogosztálya
e hó 24-én
árverést tart.

Felkéretnek a zálogjegy birtokosok a tárgyaik rendezésére.

Biharmegyei Takarékpénztár.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Értesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3-4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (matt), szines fényképező-lámpák és mindenemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerünek eladásra. Ugyancsak kaphatók **nernst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyánként 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett **vilámpák**

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

villamosvilágítási

erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, vilámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetés ingyen.

„Első nagyváradai cipő és csizmagyár.”

Moskovits Farkas és Társa
ajánlja

elsőrendű kézimunka

cipő és csizma

készítményeit.

Nagyvárad, Kossuth-u. 5. szám
(volt rendőrségi épület.)

HIRDE T É S E K

jutányos árban

felvételnek a

"TISZÁNTÚL"

kiadóhivatalában.

Árverési hirdetmény.

Nagyvárad város tulajdonát képező alább felsorolt térképi számú földek bérbeadása céljából f. évi október hó 31 ik napján délután 3 órakor a városház bizottsági termében nyilvános árverést fogok tartani.

Árverés alá kerülnek:

1.	Ujvárosi 21 sz. két hold föld kikiáltási ára	71 kor.
2.	" 82 " " " " " " "	48 "
3.	" 86 " " " " " " "	42 "
4.	" 94 " " " " " " "	40 "
5.	" 97 " " " " " " "	42 "
6.	" 108 " " " " " " "	61 "

A bérleti idő kezdődik 1906 évi november hó 1-től s tart 1908 évi október hó 31-ik napjáig, vagyis 2 éven át.

Ajánlatot szóval vagy írásban lehet tenni s az ajánlattevő, kire az árverés leütketik, köteles az első évre eső bérösszeget az árverési küldöttség elnökének kezébe azonnal lefizetni.

Árverési feltételekül a volt haszonbérleti szerződés feltételei szolgálnak azon kiegészítéssel, hogy az új bérlő a szerződés készítéséért szab. rend. járó díjat a városi pénztárnak megfizetni köteles.

Azon körülmény, hogy ajánlattevő az árverési feltételeket ösmeri s magára nézve kötelezőnek elfogadja, a zárt ajánlatokban világosan kitéendő.

Ajánlattevőt tett ajánlata azonnal, ellenben Nagyvárad városát csak is az árverés eredménye felett hozott határozatának jogerőre emelkedésével kötelezi.

Nagyvárad, 1906. október hó 19-én.

Komlóssy József,

árverési küldöttségi elnök.

**Pártoljuk a hazai ipart! Ne vigyük pénzünköt idegenbe
hanem vásároljunk kizárólag magyar készítményü**

BÚTOROKAT

gyári árban kezeség mellett a

Magyar Műbutorgyár Részvénytársaságnál
NAGYVÁRADON, FŐ-UTCA ELEJÉN.

Ipari és kereskedelmi vezető. PORJESZ HEKMAN.

Teljes lakás- szálloda- és kávéházberendezések műipari vállalata.
Kívánatra tervek és költségvetések - Telefon 421 szám.

Hirdetmény!

A Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság 1906 október 14-én tartott rendkívüli közgyűlése elhatározta, hogy a társaság részvénytőkéjét 2500 darab új 200 koronás n. é. részvény kibocsátása által 500000 koronáról

egy millió koronára

emeli fel.

Ezen új 2500 darab részvény átvételére a régi részvényesek elővételi joggal bírnak a következő feltételek mellett:

1. Az új kibocsátású részvények 210 korona vételárban bocsájtatnak ki, melyből 200 korona az alaptőkéhez, 10 korona a rendes tartalékalaphoz csatoltatik.

2. Minden régi részvény birtokosának egy új részvény átvételére van joga. Tartozik azotiban a 210 korona vételáron felül darabonként 2 koronát bélyeg- és kiállítási-díj címén megfizetni.

3. Az elővételi jog gyakorlásának záró határideje 1906. október 31. Az ezen határidőben elővételi jogot gyakorolt régi részvénybirtokosok tartoznak

a részvény lebélyegzése alkalmával darabonként . . . 40 koronát,

és kiállítási díj fejében 2 "

1906. november 15-ig 85 "

1906. december 1-ig 85 "

az intézet pénztáránál készpénzben kifizetni, mely összegek után a befizetés napjától 1906. december 31-ig 5 százalékos kamattal térítetik meg.

Az új részvények 1907. január 1-től kezdve az üzleti haszonban részesülnek.

Felkérjük ennél fogva mindazon t. részvényeseket, kik a kibocsátandó új részvényekre az elővételi jogot gyakorolni óhajtják, hogy részvényeiket a fent kitűzött záróhatáridőig, vagyis **1906. október 31 ig** az intézet pénztáránál lebélyegzés végett bemutatassák és a fizetendő összeg első részletét teljesítsék, mivel ezen határidő letelte után az elővételi jog nem gyakorolható.

Nagyvárad, 1906. október 15.

Polgári Takarékpénztár részvénytársaság

igazgatósága.

AMERIKAI ÁRUHÁZ

Nagyvárad, Olaszi, Fő-u. Bazár épület.

Nagyvárad legnagyobb áruháza.

Mindenki kellemesen van meglepve, annak a gyönyörű nagy raktárnak a szemlélésében, melynek tulnyomó része most érkezett s **őszi újdonságokban** igazán első helyen áll. — Ugyis minden diszítési és hozzá való cikkekben mesés nagy raktár van.

Olcsó árak tekintetében pedig felülmúlhatatlan.